

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Факультет спеціальної та інклюзивної освіти Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
кафедра спеціальної та інклюзивної освіти
Університет Святих Кирила та Мефодія в Трнаві (Словацька Республіка)
Інститут педагогіки Вроцлавського університету (Республіка Польща)
Люблинський Католицький університет Івана Павла II (Республіка Польща)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Казахський національний педагогічний університет імені Абая (Казахстан)
Державний університет Бріджуотера, кафедра спеціальної освіти
(Бріджуотер, Массачусетс, Сполучені штати Америки)
Громадська організація «Сумська обласна організація громадської
організації «Наукове товариство інвалідів «Інститут соціальної політики»

«КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА СВІТОВОМУ ВИМІРІ»

Матеріали

VIII Міжнародної науково-практичної конференції

23 листопада 2022 року

Суми – 2022

УДК 376Ю1-056.26:37.013.77(477+100)(063)

К 66

*Рекомендовано до друку вченою радою
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 6 від 22 грудня 2022 року)*

Редакційна колегія:

Боряк О. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Бондаренко Ю. А. – доктор педагогічних наук, професор;

Дегтяренко Т. М. – доктор педагогічних наук, професор;

Бойченко М. А. – доктор педагогічних наук, професор;

Колишкін О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Кондратюк С. М. – кандидат педагогічних наук, професор;

Михальська С. А. – доктор психологічних наук, доцент;

Косенко Ю. М. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Чобанян А. В. – кандидат психологічних наук, ст. викладач

**К 66 Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку
у національному та світовому вимірі** : матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції (23 листопада 2022 року, м. Суми). –
Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. – 370 с.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції присвячений актуальним питанням у напрямках розв'язання широкого кола соціальних, науково-методологічних, психолого-педагогічних і медичних проблем щодо забезпечення життєдіяльності людей з особливими освітніми потребами та вивчення цього досвіду у вітчизняній і закордонній практиках.

Видання містить матеріали наукових доповідей викладачів закладів вищої освіти, науковців науково-дослідних установ, докторантів, аспірантів, магістрантів, практичних працівників сфери охорони здоров'я, освіти, соціального захисту населення, батьків, представників органів державного і місцевого самоврядування, недержавних громадських організацій, підприємств та інших установ.

Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, опублікованої у збірнику. При користуванні матеріалами посилання на збірник праць та авторів є обов'язковим.

УДК 376Ю1-056.26:37.013.77(477+100)(063)

©Колектив авторів, 2022

©Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ СИСТЕМИ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ

Боряк О. В. <i>STEM-технології в позаурочній діяльності: досвід країн Європи та США</i>	10
Дергач М. А. <i>Бар'єри в комунікації дітей з розладами аутистичного спектра</i>	16
Зайчикова А. В. <i>Методики дослідження мелодико-інтонаційної сторони мовлення у дошкільників з алалією в Україні та закордоном</i>	19
Золотарьова Т. В. <i>Опосередковане внутрішнє реабілітаційне управління корекцією негативних складових людини як системи «біо-соціо-дух»</i>	23
Литовченко В. П. <i>Підготовка лікарів-стоматологів до професійної комунікації з пацієнтами з порушеннями слуху : зарубіжний досвід</i>	26
Таранченко О. М. <i>Освітні технології як інструментарій соціокультурних трансформацій</i>	30

РОЗДІЛ 2

ОСВІТА ДІТЕЙ ТА ДОРОСЛИХ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН

Гордєєва А. А. <i>Методичні засади використання інформаційно-комунікативних технологій під час формування англomовних компетенцій молодших школярів з порушеннями зору в умовах дистанційного навчання</i>	35
Жук В. В. <i>Особливості корекційно-розвивального впливу на слухомовленнєвий розвиток дітей з кохлеарними імплантатами</i>	38
Ковальова О. В., Варіна Г. Б. <i>Psychological characteristics of the integration of children with special needs into mainstream educational establishments</i>	42
Колишкін О. В. <i>Напрями реалізації адаптивного фізичного виховання в галузі спеціальної освіти</i>	47
Курєнкова А. В. <i>Скрайбінг-технології в корекційно-розвивальній діяльності з дітьми дошкільного віку з ТПМ</i>	51

Кучерук Н. М. Теоретичні основи формування громадянської свідомості в учнів із порушеннями інтелекту легкого ступеня у вітчизняній науковій літературі.....	54
Левченко Н. О., Гончарова Н. М. Організація дистанційного навчання дітей, які мають інтелектуальні порушення на уроках інформатики	58
Пахомова Н. Г., Сидоренко О. О. Використання інноваційних технологій в логопедичній роботі з дітьми з порушеннями мовлення.....	63
Прядко Л. О. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи.....	67
Сіденко Ю. О. Організація дистанційного навчання дітей з розладами аутистичного спектру в умовах воєнного стану.....	71
Соколова Г. Б., Кучіна К. О. Онлайн заняття як форма організації логопедичної роботи з дітьми з порушеннями писемного мовлення в умовах воєнного стану	74
Старинська О. В. Зв'язок соціального інтелекту та ІК-компетентності в здобувачів фахової передвищої й вищої освіти з особливими освітніми потребами впродовж дистанційного навчання під час воєнного стану.....	77
Філоненко Л. Г. Онлайн-сервіси для підтримки навчання дітей з особливими освітніми потребами	81
Чеботарьова О. В. Навчання, допомога та підтримка дітей з особливими потребами як важливі гуманістичні напрями освіти в умовах кризових викликів	86
Яковлева С. Д. Вплив соціальних чинників на формування агресивної поведінки у дітей з порушенням інтелекту.....	89

РОЗДІЛ 3

МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ, ЇХ БАТЬКАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Буйняк М. Г., Михальська С. А. Особливості співпраці фахівців інклюзивно-ресурсних центрів з батьками дітей з ООП в умовах воєнного стану	94
Вовченко О. А. Психологічна травмованість та стрес дітей з особливими освітніми потребами за умов війни	98
Грудій Н. О. Специфіка розвитку емоційного інтелекту в осіб з інтелектуальними труднощами в підлітковому віці.....	100

Диська І. О. <i>Напрями формування моральних якостей учнів зі зниженим слухом на українських національних традиціях в сучасному освітньому просторі.....</i>	106
Коломоєць Т. Г. <i>Особливості формування писемного мовлення в дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру».....</i>	110
Литовченко С. В. <i>Нові підходи до оцінки особливих освітніх потреб (поради щодо заповнення висновку ІРЦ для дітей з порушеннями слуху).....</i>	114
Лоза В. В. <i>Теоретичні аспекти формування культури здоров'я молодших школярів з інтелектуальними порушеннями.....</i>	118
Миколаєнко О. О. <i>Нетрадиційні прийоми корекції звуковимови у дітей дошкільного віку із порушеннями мовлення.....</i>	122
Новик Л. А. <i>Сенсорна інтеграція як засіб розвитку мовлення дітей дошкільного віку з затримкою психомовленнєвого розвитку.....</i>	126
Полінчук Л. І. <i>Корекційний потенціал засобів педагогічної анімації для формування соціальної активності дітей з інтелектуальними порушеннями.....</i>	132
Проскурняк О. І. <i>Критерії оцінювання соціалізованості учнів з порушеннями інтелекту в умовах інклюзивного навчання.....</i>	136
Руденко Н. М., Винар М. М. <i>Експериментальне впровадження системи роботи з формування зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ III рівня засобами технології лепбук.....</i>	140
Шаповаленко Г. В. <i>Особливості розвитку мислення дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.....</i>	142

РОЗДІЛ 4

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМ РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ, СКРИНІНГУ, РЕАБІЛІТАЦІЇ, АБІЛІТАЦІЇ, СУПРОВОДУ, ПІДТРИМКИ ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПАТРОНАЖУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Гнидюк Ю. А. <i>Взаємозв'язок синдрому емоційного вигорання та професійної дезадаптації фахівців галузі спеціальної освіти.....</i>	146
Комлик М. С. <i>Фактори розвитку емоційного вигорання фахівців галузі спеціальної освіти педагогічний феномен.....</i>	150
Лимар І. В. <i>Теоретичні основи формування мовлення молодших школярів із легким ступенем порушення інтелекту.....</i>	154
Марченко Н. В. <i>Форми організації виховної логокорекційної роботи у закладах дошкільної освіти.....</i>	157

Наволокова О. О. <i>Скринінг мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку в умовах воєнного стану</i>	161
Ніколаєнко А. І., Абальмас Н. В. <i>Корекційно-розвиткова робота з дітьми з синдромом Дауна</i>	165
Скрипка Л. Г., Позднякова О. М. <i>Особливості психофізичного розвитку дітей із порушеннями інтелектуального розвитку</i>	170
Шевцова А. А. <i>Педагогічні умови розвитку батьківської компетентності сімей дітей з РДУГ</i>	174

РОЗДІЛ 5

СУЧАСНІ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ОСОБАМИ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Бєлих Н. Л. <i>Особливості використання мультимедійних засобів у навчанні дітей з порушеннями інтелектуального розвитку</i>	179
Вишатицька О. М. <i>Корекційна робота під час занять фізичного виховання для зміцнення здоров'я дитини з особливими освітніми потребами</i>	182
Гузь І. Б. <i>Вплив видів художньо-продуктивної діяльності на розвиток дошкільника зі зниженим зором</i>	184
Заяць М. О. <i>Комплекс комп'ютерних дидактичних ігор для учнів з порушеннями інтелекту</i>	189
Зуб М. Л., Мартинчук О. В. <i>Особливості ігрової діяльності та засвоєння дієслівної лексики з теми «Професії» учнями 1 класу з порушеннями мовлення</i>	196
Кобильченко В. В., Омельченко І. М. <i>Психологічна допомога дітям з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану</i>	201
Ковальова Н. В. <i>Шляхи формування комунікативної компетентності учнів початкових класів з помірним ступенем інтелектуальних порушень в навчальній діяльності</i>	204
Михайленко І. О. <i>Педагогічні аспекти використання засобів українського народознавства в процесі виховної роботи в спеціальному закладі освіти</i>	208
Мога М. Д., Зюзін Ю. В. <i>Модель можливостей моторної сфери дітей-логопатів в корекції їхнього мовленнєвого розвитку</i>	213
Мозгова Н. В. <i>Українська національна традиція застосування фольклору в етномузичному вихованні старших дошкільників із порушеннями інтелекту легкого ступеня</i>	216
Редька Н. Л. <i>Особливості розвитку уваги в молодших школярів із порушеннями інтелекту</i>	220

Світайло І. Б., Іванова Н. В., Головченко Н. В. <i>Проблеми формування самостійності здобувачів освіти з інтелектуальними порушеннями у позакласній виховній діяльності на базі комунального закладу «Харківська спеціальна школа № 3» Харківської обласної ради</i>	225
Спесивцева К. В. <i>Фітбол-аеробіка як інноваційний засіб для розвитку фізичних якостей в учнів з інтелектуальними порушеннями</i>	229
Филипенко В. П. <i>Робота з художніми творами, як засіб розвитку описової лексики серед школярів з інтелектуальними порушеннями</i>	231
Філімонова Ю. А., Халєєва В. О. <i>Методи корекції з використанням ліплення в умовах спеціальної школи</i>	237
Чорна Я. В. <i>Педагогічні умови формування математичних компетентностей у школярів молодшого шкільного віку із затримкою психічного розвитку в умовах інклюзії</i>	241
Щербина К. І. <i>Використання засобів адаптивного фізичного виховання в процесі формування культури здоров'я в учнів з інтелектуальними порушеннями</i>	246
Юрченко Ю. М. <i>Педагогічні аспекти формування правової компетентності учнів зі зниженим слухом в сучасному освітньому просторі</i>	251

РОЗДІЛ 6

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ТА ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анцифорова О. О. <i>Технології розвитку трудових навичок у молодших школярів із затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивного навчання</i>	256
Бабіч В. С. <i>Вплив профільного трудового навчання на вибір майбутньої професії старшокласниками з інтелектуальними порушеннями</i>	261
Білоєдова Л. І. <i>Корекційна спрямованість уроків трудового навчання для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку ...</i>	266
Бобер А. В. <i>Теоретичні аспекти розвитку описової лексики в молодших школярів з інтелектуальними порушеннями</i>	271
Войтенко А. А. <i>Робота асистента вчителя у період військового стану під час дистанційного навчання</i>	275

Кайда В. В. <i>Розвиток та корекція професійно-трудо­вих знань та вмінь учнів з інтелектуальними порушеннями</i>	279
Кантаржи В. К. <i>Спеціальні принципи трудотерапії у фізичній реабілітації дітей з порушеннями опорно-рухового апарату</i>	282
Круподер Є. В. <i>Особливості сенсомоторного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями в процесі трудової діяльності на уроках праці</i>	286
Тельна О. А. <i>Проблема організованої евакуації студентів з інвалідністю із зони збройного конфлікту</i>	292
Тесленко Л. В. <i>Передумови формування професійних компетентностей у школярів з інтелектуальними порушеннями</i>	296
Тимчук Н. С. <i>Напрями взаємодії школи і сім'ї в процесі виховання здоров'язберезувальної поведінки в учнів з інтелектуальними порушеннями</i>	299
Толстих М. В. <i>Корекційний потенціал засобів ручної праці в процесі розвитку емоційно-вольової сфери дітей зі зниженим зором</i>	303
Федотова М. В., Литвищенко Т. І. <i>Соціально-побутове орієнтування як інструмент формування комунікативних умінь у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку</i>	307
Черниш Л. М. <i>Роль батьків у ефективному впровадженні ігрових технологій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами</i>	311

РОЗДІЛ 7

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В СИСТЕМІ ДОПОМОГИ ОСОБАМ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

РОЗДІЛ 8

ПРОФЕСІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО З ОРГАНІЗАЦІЇ ТРАЄКТОРІЇ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Близнюк М. Ю. <i>Методи та прийоми розвитку пам'яті в дітей молодшого шкільного віку з порушеннями інтелекту в умовах соціально-реабілітаційного центру</i>	315
Валько Т. І. <i>Вплив виховання у батьківській родині на формування уявлень про сім'ю у підлітків з інтелектуальними порушеннями</i>	321
Дегтяренко Т. М. <i>Проблеми реалізації соціального партнерства у спеціальній та інклюзивній освіті в умовах воєнного стану</i>	323

Долганюк О. В., Зубрилова О. М. Вплив гурткової роботи у спеціальній школі на розвиток та соціалізацію дітей з особливими освітніми потребами.....	326
Косенко Ю. М., Косенко Я. Ю. Методичні рекомендації з профілактики правопорушень школярів з інтелектуальними труднощами.....	332
Лапіна Е. Р. Формування фразового мовлення при нормотиповому та порушеному розвитку.....	338
Мумряк Л. С. Психолого-педагогічні засади соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями	341
Паладич О. В. Історичні передумови започаткування волонтерського руху для осіб з порушеннями психофізичного розвитку на території України.....	348
Чередніченко А. П. Педагогічні умови соціальної адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування з інтелектуальними порушеннями в умовах ДБСТ	352

РОЗДІЛ 9

ПІДГОТОВКА ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ ТА КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Боряк О. В. Підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта в умовах воєнного стану (на прикладі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка).....	357
Григоренко Т. В. Професійна підготовка психологів (спеціальних, клінічних) в системі спеціальної освіти.....	361
Кравець Ю. О. Використання корекційних методик в роботі з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку	363
Супрун Д. М. Професійна підготовка в системі інклюзивної освіти: євроінтеграційна складова в умовах воєнного стану	366

культури учнів різних нозологічних груп, серед яких доцільним є використання гімнастичних, акробатичних, легкоатлетичних вправ, засобів психічного вправляння, дихальних вправ, вправ на розслаблення, гімнастики для очей, а також рухливих ігор, що здійснюють цілеспрямований вплив на розвиток рухової сфери даних дітей.

Висновки. Таким чином, в роботі визначено напрями реалізації процесу адаптивного фізичного виховання в галузі спеціальної освіти. Використання засобів адаптивного фізичного виховання, зокрема настільного тенісу, спортивно-оздоровчого та прикладного плавання, силових вправ та спеціальних вправ на витривалість, дає можливість розширити коло засобів корекції рухових порушень дітей з порушеннями психофізичного розвитку, що сприяє формуванню й удосконаленню компенсаторних механізмів, зміцненню функціональних систем організму, зростанню інтересу до систематичних занять фізичними вправами, забезпеченню повноцінної участі у житті суспільства та соціальної адаптації.

Куренкова Анна Володимирівна

доктор філософії (Спеціальна освіта),
старший викладач кафедри
дошкільної освіти
Криворізького державного
педагогічного університету

СКРАЙБІНГ-ТЕХНОЛОГІЇ В КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ

Актуальність. Тяжкі порушення мовлення (ТПМ) - це стійкі специфічні відхилення у формуванні компонентів мовленнєвої системи (лексики, лексики та компонентів мовленнєвої системи (лексичного та граматичної будови мовлення, фонематичних процесів, звуковимови, просодичної організації звукового потоку), що відмічаються у дітей при збереженому слуху та нормальному інтелекті [1]. Усне мовлення в дітей із важкими порушеннями мовлення характеризується суворим обмеженням активного словника, стійкими аграматизмами, несформованістю навичок зв'язного висловлювання. Особливості мовленнєвого розвитку цієї категорії дітей впливають на формування особистості дитини, а також усіх психічних процесів і навчальної діяльності.

Зазначені вище особливості в розвитку дітей із тяжкими порушеннями мовлення спонтанно не долаються. Вони вимагають від педагогів спеціально організованої корекційної роботи за допомогою інноваційних прийомів, оскільки ці прийоми допомагають фахівцям підвищити ефективність занять із розвитку мовлення та інших психічних процесів.

Нині активно використовують різні сучасні технології та методики, до яких і належить технологія скрайбінгу - (від англійського слова «scribe» - накидати ескізи або малюнки).

Виклад основного матеріалу. Скрайбінг - новітня техніка, винайдена британським художником Ендрю Парком для британської організації, що займається популяризацією наукових знань. Мовлення говорючого ілюструється "на льоту" малюнками фломастером на білій дошці (або аркуші паперу). Виходить ніби «ефект паралельного слідування», коли ми і чуємо, і бачимо приблизно одне й те саме.

Для нашої країни це явище нове і поки що ще не всім зрозуміле, проте попит на нього збільшується з кожним днем. Загалом, дивлячись на скрайб-малюнки, слухач має відтворити в пам'яті почуту розповідь і відтворити її. Якщо малюнки підібрані правильно, це не складе особливих труднощів. Тому важливо не як малювати, а що малювати.

Відмітна особливість скрайбінгу в роботі з дітьми порівняно з іншими способами донесення інформації полягає в тому, що з'являється можливість задіяти одночасно слух, мову, зір і уяву дитини. А коли фіксація простих образів відбувається в процесі донесення інформації, дошкільнята їх не тільки краще розуміють, а й запам'ятовують. Дивлячись на скрайб-малюнки, дитина може відтворити в пам'яті почуту розповідь і відтворити її, хоча б у загальних рисах. Цю технологію активно можна застосовувати в розвитку зв'язного мовлення в дітей із тяжкими порушеннями мовлення.

Техніка скрайбінгу не потребує витрат і може бути використана в будь-якому місці і в будь-який час, як на індивідуальних, так і на підгрупових заняттях. У корекційно-розвитковій роботі з дітьми з ТПМ всі скрайбінги можна розділити на кілька видів, що представлено на рис. 1.

Використовуючи цю технологію у спільній діяльності з дітьми, слід виділити основні етапи скрайбінгу.

1 етап - формулювання теми (ідею), котра має бути зрозумілою для дітей з ТПМ.

2 етап - вибір вид візуалізації. Обирається відповідно до поданих видів скрайбінгу на рис. 1.

3 етап - розробка сценарію. Необхідно детально продумати і законспектувати розповідь, а також вибрати за допомогою яких образів передаватиметься сенс для дітей з ТПМ.

4 етап - продумати малюнки-скетчі. Їхня кількість і швидкість, з якою вони демонструватимуться дітям, мають збігатися з часом на озвучування.

5 етап (використовується лише при проведенні відеоскрайбу) - фінальна склейка та перевірка відеоскрайбінгу.

Рис. 1. Види скрайбінгу в корекційно-розвитковій діяльності з дітьми дошкільного віку з ТПМ

Найбільш важливі моменти використання скрайбінгу в роботі з дітьми полягають у наступному. Перш за все, необхідно

враховувати вікові особливості дітей, а також інтелектуальний, емоційний та фізичний рівень розвитку.

Під час створення історій необхідна наявність певного персонажа або героя. У кожного з них мають бути особливі риси характеру, які відобразатимуться у викладених подіях. Основний персонаж неодмінно має викликати симпатію. Історія має викликати почуття емпатії представленими персонажами.

Важливо використовувати відкриті запитання при роботі з дітьми ТПМ, які залучають дітей до участі в розповіді історії. Потрібно розуміти, що викладення фактів - це ще не історія, оскільки діти цілісно сприймають цей світ. Виходячи з цього необхідно додавати емоційність до фактів. Крім того, не варто забувати те, що уява і фантазія у дітей більш гнучкі, ніж у дорослого.

Висновки. Таким чином, слід зазначити, що використання скрайбінгу в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку, значно збільшує ефективність процесу запам'ятовування, підвищує його обсяг, збагачує словниковий запас, розвиває зв'язне мовлення, та розвиває творчу уяву дошкільнят. У дітей з'являється бажання переказувати - дитина розуміє, що це зовсім не важко. Процес заучування віршів перетворюється на гру, яка дуже подобається дітям. Отже, скрайбінг є одним з ефективних способів не лише розвитку мовлення дошкільнят, а й таких основних психічних процесів як пам'ять, увага, образне мислення.

Кучерук Неля Миколаївна

магістрантка спеціальності

Спеціальна освіта

(Олігофренопедагогіка. Логопедія)

Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СВІДОМОСТІ В УЧНІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ ЛЕГКОГО СТУПЕНЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Актуальність. Громадянська свідомість, як констатує Т. Савросова-В'юн, є однією з найактуальніших тем обговорення спеціалістів різних сфер науки. Такий багатоаспектний підхід до вивчення громадянської свідомості пояснюється її складністю, оскільки більшість особистісних якостей людини, її психологічних і соціальних проявів пов'язані з феноменом громадянської